

Gillemot László professzor szobrának avatása

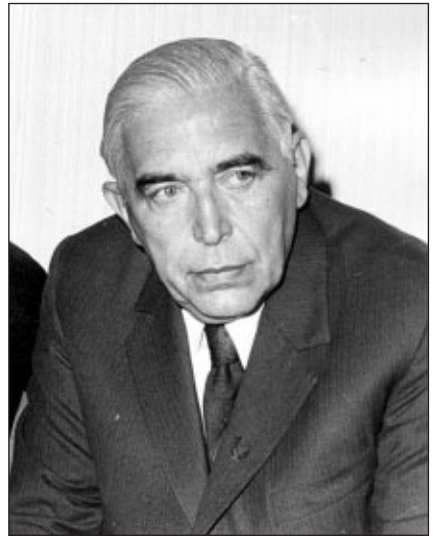
A közelmúltban avattuk fel a Műegyetemen, a Mechanikai Technológia épület előtt az 1912-ben született és 1977-ben elhunyt *Gillemot László* professzor mell-szobrát, amelyet *Gulyás Gyula* mintázott és öntött bronzba. Aligha kétséges, hogy a szobor felállításával az egész mérnöki szakma tiszteleg Gillemot professzornak, aki nem csak az 1945 utáni három évtizedben, de máig hatóan is a magyar gépész-mérnök-képzés és az anyagtudományi szakma meghatározó személyisége. A magyar kohászat számára is meghatározó jelentőségű volt Gillemot professzor tevékenysége, hiszen az 1940-es évek legvégén ő alapította meg a vaskohászat és a fémkohászat kutatóintézteit, a VASKUT-at és az FKI-t, továbbá az OMBKE Fémkohászati Szakosztályát, amelynek első elnöke is volt.

2007. december 14-én, a szemeszter utolsó napján került sor a szoboravató ünnepségre. Kora délután kezdtek gyülekezni a Díszteremben és előtte a szoboravató alkalmából rendezett ünnepség meghívott vendégei, közöttük sokan olyanok is, akik együtt dolgoztak Gillemot professzorral vagy a tanítványai voltak, valamint fiatalok, mai diákok is. Megérkeztek Gillemot professzor hozzátartozói is: *Éva asszonytól* a dédunokáig, akik a sok egymásra találó ismerőssel pillanatok alatt bensőséges hangulatot teremtettek.

A vendégek a bejáratnál megkapták az ünnepségre készített ajándékokat, a szoborállítást adománnyal támogatók pedig egy titánból készült emlékérmét és a Gillemot professzorról készült két portréfilmet.

Az ünnepséget *Dévényi László* tanszékvezető üdvözlő szavai nyitották meg. Elmondta, hogy a szoborállítást gondolata az év elején fogalmazódott meg, amelyet elhatározás követett, és májusban megindult a munka. A szobor elkészítése és az ünnepség méltó megrendezése azoknak az adományozóknak köszönhetően vált lehetségessé, akik a tanszék felhívására anyagi áldozatot vállaltak. A tanszékvezető a legnagyobb köszönetét fejezte ki az adományozóknak, és ismertette az adományozás fő adatait. Az adományozók száma kerekén 100, ebből 26 vállalat vagy civil szervezet és 74 magánszemély. Az adományok összege mintegy 5,5 Mft, ebből több mint 2 millió Ft-ot adományoztak a magánszemélyek. Külön kiemelte és megköszönte a Magyar Mérnöki Kamara és tagszervezetei, a Paksi Atomerőmű és az ERBE jelentős támogatását. Várható, hogy még további adományok is érkeznek: ezeket szintén Gillemot professzor emlékének méltó megörökítésére fordítjuk, és az adományozók nevét maradandó módon is meg fogjuk örökíteni.

Az ünnepség első műsorszámaként

filmfelvételtől idéztük meg Gillemot professzort. *Éva András* állított össze egy tízperces részletet a Gillemot professzorról készített riportfilmekből. Emlékezetes marad minden résztvevőnek, amint a díszterem félhomályában megjelenik a vásznon és megszólal Gillemot, és finom humorral tekint vissza mozgalmas pályája eseményeire.

Az ünnepség második műsorszámaként hangzott el az ünnepi beszéd *Ginsztler János* akadémikus részéről, aki 2007 nyaráig 21 éven át vezette a tanszékét. Ginsztler János mint főszoónok külön is köszöntötte az adományozókat. A Gillemot professzorral való személyes kapcsolatából elevenített fel kaleidoszkópszerűen olyan fontos és emlékezetes epizódokat, amelyek ma is tanulságosak lehetnek, és fontos elveket rögzítenek a tanszéken belüli, az egyetemi és az ipari együttműködések terén.

Az ünnepség harmadik műsorszámaként néhány visszaemlékezés hangzott el Gillemot professzor régi munkatársaitól, tisztelőitől, nevezetesen *Buray Zoltántól*, *Becker Istvántól* és *Mihala Ferenctől*.

Az első visszaemlékező, *Buray Zoltán* 1943-ban került a *Misángyi Vilmos* vezette Mechanika Technológia tanszékre tanársegédként, amikor Gillemot professzor „már” rangidős adjunktus volt. A tanszék 1945 utáni újjászervezésében és a FÉMKUT alapításakor Gillemot professzor egyik legfontosabb munkatársa volt. A FÉMKUT-ból ment nyugdíjba, a Hegesztési

■ A Gillemot család tagjai és az ünnepség vendégei

Osztály tudományos osztályvezetőjeként. Visszaemlékezéséből képet kaptunk arról a helytállásról, amely pl. a Mátravidéki Erőmű építésénél a hegesztési varratok röntgensugaras vizsgálatát jellemezte.

A második visszaemlékező, Becker István a tanszék újjászervezésekor összeverbuválódott új csapat egyik tagja volt, olyan társakkal, mint *Köves Gábor*, *Vojnich Pál*, *Konkoly Tibor*, *Czoboly Ernő* és *Karsai István*. Gillemot 1948-ban hívta meg őt nyári gyakorlatra a tanszékre, majd 1949-ben demonstrátor lett, 1950-től pedig tanársegéd.

Becker István visszaemlékezése Gillemot professzorra óriási élmény volt a vendégsegereg számára. Lendületes előadásban, hatalmas tetszést aratva mutatta be azt a finom és elegáns technikát, ahogyan Gillemot mint újdonsült rektor (1954.) pontosságra bírta az egyetemi tanács tagjait. Elmondta, hogy egykoron a karok oktatói között labdarúgó mérkőzések voltak, amelyeken a diákok frappáns szakkifejezések rigmusba szedésével buzdították („trosz-tit, szor-bit, mar-ten-zit”) a nagy népszerűségnek örvendő Gillemot-t (akinek egyébként az édesapja volt a magyar labdarúgó válogatott első szövetségi kapitánya).

Mihala Ferenc 1951-ben végzett gépészmérnökként a Műegyetemen, Miskolcra került *Pattantyús Imre* majd *Zorkóczy Béla* tanszékére. 1956-os szerepvállalása miatt halálbüntetést kért rá a forradalmat leverő rendszer ügyészsége. 1963-ban

szabadult a börtönből, és a titánötvözetek hegesztésében vált meghatározó szakemberré. A Vegyész tiszakécskei gyárából ment nyugdíjba. Jelenleg is nagyon aktív tudománytörténeti kutatásokat folytat.

Mihala Ferenc visszaemlékezésében bemutatta a fémtitán hazai előállításának történetét, kiemelve, hogy a Gillemot professzor által kidolgozott eljárás milyen jelentős hasznot hozhatott volna az országnak, különösen, ha a programot politikai döntésre nem kellett volna leállítani.

A dísztermi ünnepség végén Dévényi László ismertette a szobor elkészítésének folyamatát. Elmondta, hogy a gépészmérnöki kar és az egyetem vezetése mindenképpen támogatta a tanszéki szándékot. Több kitűnő jelölt közül végül Gulyás Gyula Kosuth-díjas érdemes szobrászművészt kértük fel a szobor elkészítésére. A művész a szobrot az ősz folyamán megmintázta, és kiváló művészi színvonalon elkészítette. Az öntés a volt Állami Öntödében történt, a talapatot a pilisszentiváni Varázskő Kft. faragta egy gyönyörű süttői mészkösziklából. Sajnos Gulyás Gyula a váratlanul bekövetkezett betegsége miatt nem tudott részt venni a szoboravató ünnepségen, de képviselte őt barátja, *Bényi László*, tanítványai, *Restyánszki Attila* és *Hossela Tamás*, valamint fia, *ifj. Gulyás Gyula*.

Ezt követően a vendégsegereg átvonult a Mechanikai Technológia épület elé, ahol leleplezték Gillemot professzor mellszobrát. A leplet Dévényi László és az egyik kis

Gillemot-dédunoka, Flóra vették le a szoborról. Az első koszorút Ginsztler János és *Gillemot Katalin* közösen helyezték el, majd a családtagok hoztak egy-egy szál virágot, köztük Éva asszony is. Néhányan meg is simogatták a szobrot.

A szobor leleplezését és a koszorúzás követően a vendégek a tanszék könyvtárában gyűltek össze, ahol bensőséges hangulatban folytatódott az ünnepség. Pohárköszöntők hangzottak el Dévényi László és Ginsztler János részéről, majd *Várhelyi Rezső*, egy másik régi tanszéki kolléga elevenítette fel egyik élményét. Gulyás Gyula szobrászművészt ügyvéd barátja, Bényi László mutatta be; nagy tetszést aratva mesélte el a svéd királynő Gulyás-szoborral való megajándékozásának esetét, és a művész nevében is köszöntötte a tanszéknek. A Gillemot család nevében *Gillemot László* fejezte ki a köszönetét a tanszéknek a szoborállításért, és különleges ajándékokat – Gillemot professzor kedvenc italát, valamint egy eredeti Anyagszerkezettan és anyagvizsgálat tankönyvet – adott át nekem, aki a szervezőmunkát koordináltam.

A szoboravató ünnepség nagyon szép esemény volt, biztosan mondhatom, hogy a jelenlévők életre szóló élménnyel gazdagodtak. Az ünnepségen készült képek és Gillemot professzorral vonatkozó dokumentumok elérhetők a következő címen: www.att.bme.hu/~femtech/page64.html

Dobránszky János

■ A szoboravatásra várakozó vendégek és Gillemot professzor szobra a Mechanikai Technológia épület előtt